

ADEM OM VAN U TE ZINGEN

Psalmen voor Nu

*Adem om van u
te zingen*

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk Forest Stewardship Council® (FSC®) draagt. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

ISBN 978 90 239 2814 0

NUR 306/714

Boekverzorging Geert de Koning

© 2015 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden

www.uitgeverijboekencentrum.nl

www.psalmenvoornu.nl

Ik speel gitaar, en wat ik zeg is waar

In de herfst van 2002, toen het millennium nog jong was, begon Rien van den Berg aan iets waar al heel vaak aan begonnen was. 'De geschiedenis van de kerk leert', schreef hij, 'dat steeds opnieuw aan de psalmen begonnen moet worden. Ik denk aan gitaar en drumstel dit keer.' Het was nog geen groot plan, maar het begin was er. 'We komen eens per kwartaal bij elkaar,' schreef hij, 'om gemaakte berijmingen door te nemen, wijzen te selecteren. We nemen er rustig de tijd voor. Er hoeft niet binnen een half jaar een boekje van te komen.' En daar zat een klein lijstje namen bij: van een uitgever, twee dichters en een academisch specialist in de Hebreeuwse taal. *Psalmen voor de Gitaar* – dat was de werktitel – en het leek een overzichtelijk plan. De titel – daar zou nog wel iets beters voor komen. Maar de psalmen zelf, gedichten van vijftiende eeuw oud en ouder, daar zat genoeg leven in. Want ze bleven erom vragen, op nieuwe manieren gezongen te worden.

Vijf jaar later zijn op een gemiddelde psalmenvergadering in de Bergkerk te Amersfoort – en dat kan zomaar de vijftigste vergadering zijn geweest – zo'n twintig mensen aanwezig: dichters, specialisten in het bijbels Hebreeuws, componisten, muzikanten en een voorzitter. Op de agenda staan de traditionele broodjes met soep en een bespreking van de vierde cd die zal worden uitgebracht. Die avond zijn acht psalmen aan de beurt. Sommige van de teksten komen voor het eerst langs, andere voor de derde keer en een enkele komt voor de tiende keer voorbij. Alles wordt grondig doorgesproken, collectief aangepast en gezongen bij een naar vals neigende piano. Het geheel is – met subcommissies Tekst en Muziek, vier hebraïci, een geoliede band, jaarlijkse cd's en concerten, T-shirts, huiskameroptredens, televisieuitzendingen en muziekboeken – inmiddels officieel uit de hand gelopen.

Maar de uitgangspunten zijn bewaard: iedereen die zich met de teksten bezighoudt, heeft in het begin een exemplaar van *Dichtkunst in de Bijbel* van professor Jan Fokkelman gekregen, en zijn wetenschappelijke strofenindeling van de Psalmen is leidend voor de dichter. De originele indeling en de poëtische kenmerken van de tekst moeten waar mogelijk behouden blijven en de teksten moeten uitnodigen om in hun geheel gezongen te worden. Want halverwege uit een gedicht stappen – dat is de dichter en de tekst tekortdoen. Zingbare liederen in toegankelijke taal, met melodieën die de tekst dragen en versterken.

Waar mogelijk zingbaar voor groepen, en anders als luisterlied. Bovendien stelden we onszelf de uitdaging om de acrostichons, de alfabetpsalmen, volgens de letter te vertalen, want 'Ik tel de letters in uw wet. Dat tikt meer aan dan geld.' Iedere tekst wordt doorgenomen door de hebraïci, woord voor woord geproefd door de dichters, op zingbaarheid beoordeeld, verbouwd en bijgeschaafd en gezamenlijk gezongen en dan – soms – goedgekeurd.

Uiteindelijk hebben we er, in wisselende samenstelling en met ruim dertig mensen, twaalf jaar over gedaan. Met al die lange vergaderingen in Amersfoort, in de Bergkerk en in het Oud-Katholieke seminarie, de verhitte gezichten en de vriendschap. Met de intensieve werkweekeinden in het Salesiaanse klooster te Hoog-Soeren, compleet met nachtelijke probeersels van de band en kleine gitaarsessies in de gang. Met het treffen van zangers en schrijvers en grondtekstspecialisten in de Potstal in Giethem, in 2004, toen de muziek voor het eerst echt klonk, waar Ruud ter Beek op het meest strategische moment van de eerste opnames voor eigen gebruik een fles wijn ontkurkte. En dan later de eerste, uitbundige, officiële concerten in poptempel Tivoli in Utrecht, waar gespierde bewakers toch maar een paar klapstoeltjes neerzetten voor de geharde kerkgangers onder de bezoekers die met alle geweld wilden zitten – het was onvergetelijk. Het hoorde allemaal bij dit werk dat met liefde gedaan is. En dat nu klaar is, ruim tien jaar en honderdvijftig melodieën en teksten verder.

In dit boek staan, om mee te lezen bij het beluisteren van de opnames, om onder handbereik te houden of voor onderweg, om te zingen en om te lezen, de teksten waarvoor we het gedaan hebben. Alle honderdvijftig psalmen: de oude, Hebreeuwse liederen voor en over God. Opnieuw in Nederlands van nu in elkaar gezet, met liefde en respect voor de traditie en met eerbied voor de taal. *Ad Maiorem Dei Gloriam*. Alle eer aan God.

Menno van der Beek
Rotterdam 2015

1 Gefeliciteerd

Gefeliciteerd, jij die niet meeloopt
op de weg van slechte mensen.
Gefeliciteerd, jij die niet staan blijft
bij de zondaars en de spotters,
maar je vreugde steeds vindt
in de wet die God je geeft
en die wet bij je draagt,
dag en nacht.

Want zo ben je als een boom,
geplant aan een rivier,
die zijn vrucht geeft op zijn tijd.
Zijn blad blijft altijd groen.
Wat je doet, gaat goed.

Wie leeft zonder wet, zich niets van God aantrekt,
zal om niets als kaf verwaaien.
Wie leeft zonder wet, verliest in de rechtszaal
en zal eindigen als uitschot.
Maar de HEER kent de weg
van wie eerlijk leven wil
en een weg zonder wet
die loopt dood.

2 Zeg me waarom

Zeg me: waarom komen volken in opstand?

Zeg me: waarom spannen koningen samen?

Waarom beramen ze zinloze plannen?

Ze moeten niets hebben van God.

Ze zeggen: 'We rukken ons los.

Gods koning is niet die van ons.

Zijn tijd is om.'

Hoor je hem lachen, de HEER in de hemel?

Hoor je de HEER nu de draak met hen steken?

Straks wordt hij kwaad en dan zie je ze schrikken.

Ze trillen van angst als hij zegt:

'Ikzelf heb mijn koning gezalfd

op Sion, mijn heilige berg.

Ons woord is wet.'

God zei me: 'Ik heb jou mijn zoon gemaakt.

Ik geef je alles wat jij van me vraagt.

Jij krijgt de macht, omdat ik van je houd.

Alles en iedereen is straks van jou.

Jij zult regeren met ijzeren vuist.

Jij zult ze breken, jij gooit ze eruit.'

Koningen, luister en wees eens verstandig.

Rechters, wees wijs. Neem Gods woorden ter harte.

Doe wat hij wil. Kus de zoon, zijn gezalfde.

Wees eerlijk en maak hem niet boos.

Wie tegen hem is, vindt de dood.

Gelukkig is wie bij hem woont,

wie schuilt bij hem.

Kom thuis bij hem.

Hij houdt je vast.

3 Voor niemand bang

Mijn HEER, wie haat mij niet?
Wie is niet tegen mij?
Ze vallen aan.
Ze praten over mij:
'Hij krijgt geen hulp van God.
Hij hoort er niet meer bij.'

Maar u, HEER, bent mijn schild.
U houdt mijn hoofd omhoog.
U redt mijn eer.
Ik roep, ik roep de HEER
en hij komt mij te hulp
vanuit zijn heiligdom.

Ik lig in bed. Ik slaap
en als ik wakker word,
is God dichtbij.
Ik ben voor niemand bang
al vallen ze mij aan
met honderdduizend man.

Bevrijd mij, HEER, grijp in.
De vijand komt eraan.
Blijf nu dichtbij.
Doe wat u eerder deed.
Sla hun gezicht kapot.
Sla hen de tanden uit.

U hielp uw volk steeds weer,
dus help ons. Blijf bij ons.
Geef ons uw zegen, HEER.

4 *Vrede als ik slaap*

Mijn God, geef u mij antwoord op mijn vragen?
U bent betrouwbaar en u kunt mijn leven,
als ik ben vastgelopen, ruimte geven.
Mijn Heer, ik vraag u om uw medelijden.

Hoelang zal ik nog worden uitgelachen?
En hoelang blijven jullie lege leugens
mij achtervolgen? Houd dit in gedachten:
God kan een wonder doen, hij hoort mijn vragen.

Doe als je boos bent geen verkeerde dingen
en als gedachten je 's nachts wakker houden,
beheers jezelf en houd je woede binnen.
Geef veel aan God en blijf op hem vertrouwen.

De mensen kunnen het geluk niet vinden,
omdat ze God niet zien en wakker liggen
van geld en drank, maar ik ga rustig slapen,
omdat u vrede geeft, en rust van binnen.